

**ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΟΛΕΥΟΥΝ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
1.1.	Πλαίσιο και στόχοι του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ...	2
1.2.	Περιπτώσεις πιθανής χρήσης	3
1.3.	Ανάπτυξη του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων	4
2.	ΠΛΟΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ.....	5
2.1.	Η δομή του πλαισίου	5
2.1.1.	Τομέας περιεχομένου 1: Χρήμα και συναλλαγές.....	6
2.1.2.	Τομέας περιεχομένου 2: Προγραμματισμός και διαχείριση των οικονομικών.....	7
2.1.3.	Τομέας περιεχομένου 3: Κίνδυνοι και ανταμοιβές	7
2.1.4.	Τομέας περιεχομένου 4: Χρηματοπιστωτικό περιβάλλον.....	8
2.2.	Οριζόντιες διαστάσεις του πλαισίου	9
2.2.1.	Ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες.....	9
2.2.2.	Ικανότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών	10
2.2.3.	Οικονομική ανθεκτικότητα	11
2.2.4.	Απαραίτητες ικανότητες.....	11
2.3.	Εργαλείο εφαρμογής φίλτρων στις ικανότητες ανάλογα με τις ανάγκες του χρήστη.....	12
3.	ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ.....	13
3.1.	Διευκόλυνση της υιοθέτησης του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων για ενήλικες.....	13
3.2.	Ανάπτυξη ενός πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων για παιδιά και νέους (κάτω των 18 ετών)	13
4.	ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ.....	13

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πλαίσιο και στόχοι του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει το κοινό πλαίσιο χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE για ενήλικες. Στο σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών του 2020¹, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύτηκε να εκπονήσει μελέτη σκοπιμότητας για την ανάπτυξη ενός πλαισίου ανάπτυξης χρηματοοικονομικών ικανοτήτων της ΕΕ. Μετά τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της μελέτης σκοπιμότητας² το 2021, η Επιτροπή και το ΟΟΣΑ-INFE (Διεθνές Δίκτυο Χρηματοοικονομικής Εκπαίδευσης του ΟΟΣΑ) ξεκίνησαν συνεργασία για την ανάπτυξη **κοινού πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE για ενήλικες**. Το κοινό έργο δρομολογήθηκε μέσω διαδικτυακής συνεδρίασης στις 26 Απριλίου 2021³. Το 2022 θα ξεκινήσουν επίσης εργασίες για ένα κοινό πλαίσιο για τους νέους. Τα δύο πλαίσια βασίζονται στα υφιστάμενα πλαίσια βασικών ικανοτήτων του ΟΟΣΑ/INFE σχετικά με τις χρηματοοικονομικές γνώσεις⁴ και τα επικαιροποιούν με ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών και με ικανότητες που σχετίζονται με την ανθεκτικότητα. Οι ικανότητες προσαρμόζονται επίσης στο πλαίσιο της ΕΕ, όπου είναι αναγκαίο.

Οι χρηματοοικονομικές γνώσεις αναφέρονται σε έναν συνδυασμό ευαισθητοποίησης, γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών σε χρηματοοικονομικά ζητήματα που είναι απαραίτητος για τη λήψη εμπεριστατωμένων χρηματοοικονομικών αποφάσεων και, τελικά, για την επίτευξη ατομικής οικονομικής ευημερίας⁵. Στόχος του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE για ενήλικες είναι η προώθηση της κοινής κατανόησης των χρηματοοικονομικών ικανοτήτων των ενηλίκων μεταξύ των κρατών μελών και των εθνικών αρχών, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, της βιομηχανίας και των ατόμων. Επιπλέον, παρέχει τη βάση για μια πιο συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Στηρίζοντας τις προσπάθειες για τη βελτίωση των χρηματοοικονομικών γνώσεων, το πλαίσιο επιδιώκει να συμβάλει στον γενικό στόχο της βελτίωσης της ατομικής οικονομικής ευημερίας.

¹ Ένωση Κεφαλαιαγορών για τα άτομα και τις επιχειρήσεις – νέο σχέδιο δράσης [COM(2020) 590 final], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM:2020:590:FIN>.

² Joint EU/OECD-INFE report on the results of the feasibility assessment for the development of a financial competence framework in the EU (Κοινή έκθεση ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE σχετικά με τα αποτελέσματα της μελέτης σκοπιμότητας για την ανάπτυξη πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων στην ΕΕ): https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/210408-report-financial-competence-framework_en.pdf, Απρίλιος 2021.

³ https://ec.europa.eu/info/events/finance-210426-eu-financial-competence-framework_en.

⁴ G20/OECD INFE Core Competencies Framework on financial literacy for Adults (aged 18+) (Πλαίσιο βασικών ικανοτήτων G20/ΟΟΣΑ-INFE σχετικά με τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των ενηλίκων, ηλικίας άνω των 18): <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Adults.pdf> και OECD/INFE Core Competencies Framework on financial literacy for Youth (aged 15 to 18) (Πλαίσιο βασικών ικανοτήτων ΟΟΣΑ/INFE σχετικά με τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των νέων, ηλικίας 15 έως 18 ετών): <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Youth.pdf>.

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ για τον χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό, 29 Οκτωβρίου 2020: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0461>. Ο ορισμός αυτός συνάδει με τον ορισμό της «ικανότητας» στη σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ: σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2018, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.ELL.

Το πλαίσιο επικεντρώνεται στις ικανότητες που σχετίζονται με τα προσωπικά οικονομικά και δεν θίγει ικανότητες που καλύπτονται ήδη από άλλα υφιστάμενα πλαίσια, όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων για τους πολίτες (DigComp)⁶, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επιχειρηματικών ικανοτήτων (EntreComp)⁷ και το πλαίσιο βασικών ικανοτήτων του ΟΟΣΑ/INFE σχετικά με τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων⁸, αλλά τις συμπληρώνει.

Το πλαίσιο χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE είναι διαθέσιμο για οικειοθελή εφαρμογή στην ΕΕ από δημόσιες αρχές, ιδιωτικούς φορείς και την κοινωνία των πολιτών. Το πλαίσιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη της ανάπτυξης εθνικών πολιτικών και πρωτοβουλιών χρηματοοικονομικών γνώσεων.

Πιο συγκεκριμένα, το πλαίσιο δεν προορίζεται ως πρόγραμμα σπουδών, αλλά ως εννοιολογική βάση για τη διαμόρφωση ποικίλων πολιτικών και μέτρων χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης. Το πλαίσιο παρέχει ένα σύνολο ικανοτήτων με βάση τα αποτελέσματα, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για:

- τη στήριξη της **ανάπτυξης, της εφαρμογής και της επικαιροποίησης των εθνικών στρατηγικών χρηματοοικονομικών γνώσεων**
- τη στήριξη του **σχεδιασμού προγραμμάτων χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης και της ανάπτυξης διδακτικού υλικού και εργαλείων χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης**. Θα μπορούσε επίσης να στηρίζει την ενσωμάτωση της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης στα προγράμματα σπουδών των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να τροφοδοτήσει τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων κατάρτισης για ενήλικες και να στηρίζει το υλικό και τα προγράμματα διδασκαλίας που σχεδιάζονται ειδικά για να βοηθήσουν οικονομικά ευάλωτες ομάδες. Θα μπορούσε επίσης να στηρίζει την προετοιμασία ιδιωτικών ή δημόσιων εκστρατειών ευαισθητοποίησης
- τη διευκόλυνση της **αξιολόγησης των επιπέδων χρηματοοικονομικών γνώσεων και της αποτίμησης των πρωτοβουλιών χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού**. Για παράδειγμα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την ανάπτυξη δεικτών χρηματοοικονομικών γνώσεων που θα μπορούσαν να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των εθνικών πρωτοβουλιών χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού.

Όπως περιγράφεται στο τμήμα 2.3, το πλαίσιο είναι διαθέσιμο σε δύο εκδόσεις: εκτυπώσιμη έκδοση Word που περιλαμβάνει όλες τις ικανότητες, και έκδοση Excel που επιτρέπει στους χρήστες να πλοηγούνται και να φιλτράρουν τις ικανότητες που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο ανάλογα με τις ανάγκες τους.

1.2. Περιπτώσεις πιθανής χρήσης

Κατά τη χρήση του πλαισίου για την ανάπτυξη πολιτικών και πρωτοβουλιών, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και σχεδιασμού προγραμμάτων ενδέχεται να χρειαστεί να προσδιορίσουν μια επιλογή των πλέον συναφών ικανοτήτων στο πλαίσιο για τον

⁶ [DigComp | Επιστημονικός κόμβος ΕΕ \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/digital-storytelling/digcomp/).

⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=el>.

⁸ <https://www.oecd.org/finance/financial-education/OECD-INFE-core-competencies-framework-on-financial-literacy-for-MSMEs.pdf>.

σχεδιασμό προγραμμάτων, πόρων και εργαλείων προσαρμοσμένων στις ειδικές ανάγκες των συμμετεχόντων. Το παρόν πλαίσιο αποτελεί ένα εργαλείο για τη στήριξη των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των επαγγελματιών στη δημιουργία των δικών τους πολιτικών και προγραμμάτων, παρά ένα πρόγραμμα σπουδών, αλλά μπορεί να προσαρμοστεί εύκολα ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες συγκεκριμένων συνθηκών ζωής ή ομάδων-στόχων.

Για παράδειγμα, **οι μελλοντικοί χρήστες του πλαισίου θα μπορούν να επιλέγουν και να εξάγουν τις πλέον συναφείς ικανότητες για ορισμένα συγκεκριμένα «στάδια της ζωής».** Ένα άτομο που λαμβάνει τον πρώτο του μισθό θα πρέπει να αποκτήσει ένα σύνολο ικανοτήτων που αφορούν τα οικονομικά αρχεία (τήρηση αρχείου εκκαθαριστικών σημειωμάτων μισθοδοσίας για μελλοντική αναφορά), την αποταμίευση (κατανόηση της σημασίας της τακτικής αποταμίευσης χρημάτων) και τη σύνταξη (κατανόηση της σημασίας του προγραμματισμού της συνταξιοδότησης από νεαρή ηλικία). Ένα άλλο παράδειγμα είναι η σύναψη ενυπόθηκου δανείου για την αγορά του πρώτου ακινήτου: αυτή η σημαντική οικονομική απόφαση συνεπάγεται την κατανόηση των κύριων χαρακτηριστικών του ενυπόθηκου δανείου ως χρηματοπιστωτικού προϊόντος και την κατανόηση των οικονομικών επιπτώσεων της δέσμευσης αυτής, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στο μελλοντικό διαθέσιμο εισόδημα, καθώς και των συνεπειών της μη αποπληρωμής του δανείου (π.χ. κατάσχεση).

Μια άλλη πιθανή χρήση του πλαισίου μπορεί να είναι η επιλογή και η εξαγωγή των πλέον συναφών ικανοτήτων για ορισμένες ειδικές ομάδες-στόχους, όπως οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι, οι νέοι, οι ομάδες χαμηλού εισοδήματος ή άλλες ομάδες που μπορεί να είναι οικονομικά ευάλωτες. Η ιεράρχηση συγκεκριμένων ομάδων-στόχων για την εφαρμογή του πλαισίου σε ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα κατάρτισης ενδέχεται να διαφέρει, σε κάποιο βαθμό, από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και θα εξαρτάται από τις συνθήκες που επικρατούν σε τοπικό (εθνικό ή περιφερειακό) επίπεδο.

1.3. Ανάπτυξη του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων

Η επιτυχία του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE θα εξαρτηθεί από την ικανότητα διαμόρφωσης μιας κοινής αντίληψης και ενεργοποίησης της βούλησης των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών να χρησιμοποιήσουν το πλαίσιο με σκοπό την ενημέρωση και τη συμβολή σε πολιτικές και πρωτοβουλίες χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού. **Ως εκ τούτου, ήταν σημαντικό να υπάρξει συνεργασία από τα πρώτα στάδια με τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς που θα χρησιμοποιήσουν τελικά το πλαίσιο.** Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη διαδραμάτισαν καίριο ρόλο σε ολόκληρη τη διάρκεια της ανάπτυξης του πλαισίου:

- Συστάθηκε ειδική υποομάδα της ομάδας εμπειρογνομόνων των κυβερνήσεων της ΕΕ για τις λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (GEGRFS) με σκοπό τη στήριξη της ανάπτυξης του πλαισίου ικανοτήτων. Η υποομάδα απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για τις πολιτικές στον τομέα των χρηματοοικονομικών γνώσεων. Ορισμένα μέλη της υποομάδας είναι επίσης μέλη του ΟΟΣΑ/INFE. Η υποομάδα GEGRFS συνεδρίασε πέντε φορές μεταξύ Ιουνίου 2021 και Δεκεμβρίου 2021 για την ανάπτυξη του πλαισίου.
- Επιπλέον, τον Οκτώβριο του 2021 διοργανώθηκε **τεχνική συζήτηση με εμπειρογνώμονες** για να διερευνηθεί η χρηστικότητα του σχεδίου πλαισίου

ικανοτήτων μεταξύ των επαγγελματιών (εκπαιδευτές ενηλίκων, οργανώσεις καταναλωτών και εκπρόσωποι της βιομηχανίας που συμμετέχουν σε προγράμματα χρηματοοικονομικών γνώσεων) και να προσδιοριστεί αν και με ποιον τρόπο θα μπορούσε να αναθεωρηθεί το πλαίσιο ώστε να καταστεί πιο φιλικό προς τον χρήστη και πιο εύκολο να εφαρμοστεί σε συγκεκριμένες εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες.

2. ΠΛΟΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

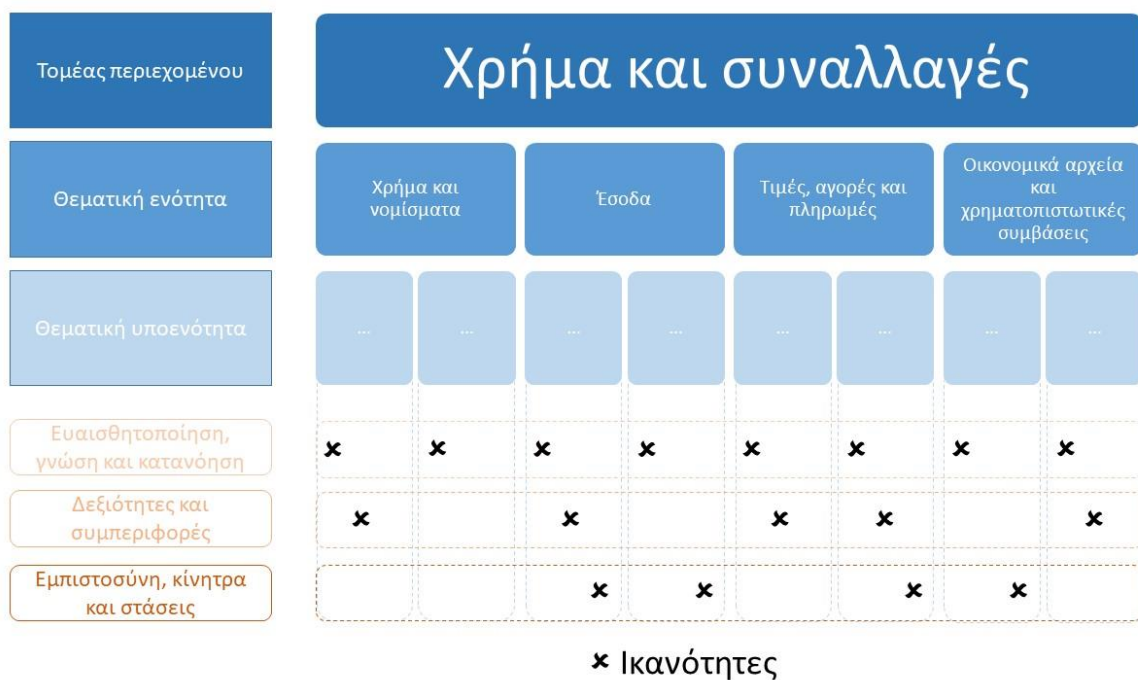
2.1. Η δομή του πλαισίου

Το κοινό πλαίσιο χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE διαχωρίζει τις ικανότητες σε τέσσερις τομείς περιεχομένου: **χρήμα και συναλλαγές, προγραμματισμός και διαχείριση των οικονομικών, κίνδυνοι και ανταμοιβές και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον**⁹. Στη συνέχεια, οι εν λόγω τομείς περιεχομένου διαιρέθηκαν περαιτέρω σε θεματικές ενότητες και υποενότητες.

Για κάθε ικανότητα λαμβάνονται υπόψη τρεις διαστάσεις: **i) ευαισθητοποίηση/γνώση/κατανόηση· ii) δεξιότητες/συμπεριφορά· και iii) αυτοπεποίθηση/κίνητρα/στάσεις**. Η πρώτη διάσταση **ευαισθητοποίηση/γνώση/κατανόηση** καλύπτει ικανότητες που σχετίζονται με γνώσεις ή ενημερωτικές πτυχές (τη γνώση ορισμένων πληροφοριών ή την καλή πληροφόρηση για ένα θέμα). Η δεύτερη διάσταση **δεξιότητες/συμπεριφορά** περιγράφει ικανότητες που σχετίζονται με δράσεις και δεξιότητες που αποσκοπούν στη βελτίωση της ατομικής οικονομικής ευημερίας. Η τρίτη κατηγορία **αυτοπεποίθηση/κίνητρα/στάσεις** επιδιώκει να αποτυπώσει την εσωτερική διαδικασία λήψης αποφάσεων που στηρίζει ή εμποδίζει την οικονομική συμπεριφορά για την επίτευξη ή τη διατήρηση της οικονομικής ευημερίας.

Το διάγραμμα 2.1 παρέχει σχηματική αναπαράσταση και παράδειγμα του τρόπου οργάνωσης κάθε τομέα περιεχομένου και κάθε διάστασης εντός του πλαισίου. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ότι πολλές ικανότητες μπορεί να αφορούν διάφορους τομείς περιεχομένου και δεν επαναλαμβάνονται προκειμένου να αποφεύγονται οι επικαλύψεις.

⁹ Η δομή αυτή συνάδει με το προηγούμενο πλαίσιο ικανοτήτων του ΟΟΣΑ/INFE για ενήλικες.

Διάγραμμα 2.1: Σχηματική αναπαράσταση των ικανοτήτων στον τομέα περιεχομένου «Χρήμα και συναλλαγές».

2.1.1. Τομέας περιεχομένου 1: Χρήμα και συναλλαγές

Ο παρών τομέας περιεχομένου καλύπτει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές που αφορούν: τις διάφορες μορφές χρήματος και νομισμάτων· το εισόδημα· τις τιμές, τις πληρωμές και τις αγορές· και τη σημασία των οικονομικών αρχείων και των χρηματοπιστωτικών συμβάσεων.

Κύριος στόχος αυτού του τομέα περιεχομένου είναι η καθιέρωση και ο προσδιορισμός των ικανοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση των διαφόρων χαρακτηριστικών του χρήματος, του τρόπου απόκτησής του ως εισοδήματος, του τρόπου ανταλλαγής του για αγαθά και υπηρεσίες, καθώς και της σημασίας της παρακολούθησης και της τήρησης αρχείων σχετικά με τον τρόπο απόκτησης και ανταλλαγής του.

Τα θέματα αυτά καλύπτουν ορισμένες από τις πλέον βασικές και θεμελιώδεις ικανότητες. Η κατανόηση των χαρακτηριστικών του χρήματος είναι πολύ σημαντική, δεδομένου ότι το χρήμα αποτελεί το θεμέλιο της οικονομικής ευημερίας και μπορεί να έχει διάφορες μορφές. Οι ικανότητες που σχετίζονται με το εισόδημα είναι απαραίτητες για την οικονομική ανθεκτικότητα και αφορούν πολλές άλλες ικανότητες, όπως η κατάρτιση προϋπολογισμού, η αποταμίευση και η συνταξιοδότηση.

Οι ικανότητες στο τμήμα σχετικά με τις τιμές, τις αγορές και τις πληρωμές αποσκοπούν στην κάλυψη τομέων που σχετίζονται με την ανταλλαγή χρημάτων για υπηρεσίες και προϊόντα και τη μεταφορά χρημάτων. Ένα άτομο με αυτές τις ικανότητες θα αναζητεί τις πλέον συμφέρουσες τιμές για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, καθώς και τις αποδοτικότερες μεθόδους για την αγορά τους.

Τέλος, το τελευταίο τμήμα καλύπτει τις χρηματοπιστωτικές συμβάσεις και τα οικονομικά αρχεία, που έχουν θεμελιώδη σημασία για την παρακολούθηση των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και των συμβάσεων που υπογράφει το άτομο. Οι ικανότητες του παρόντος

τμήματος αφορούν γνώσεις που σχετίζονται με την υποβολή αιτημάτων, την τήρηση και την κατανόηση οικονομικών αρχείων και χρηματοπιστωτικών συμβάσεων.

2.1.2. Τομέας περιεχομένου 2: Προγραμματισμός και διαχείριση των οικονομικών

Ο παρών τομέας περιεχομένου καλύπτει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές που αφορούν την κατάρτιση προϋπολογισμού· τη διαχείριση εσόδων και δαπανών· την αποταμίευση· τις επενδύσεις· τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό· τη συνταξιοδότηση· τις πιστώσεις· τις οφειλές και τη διαχείριση χρέους.

Κύριος στόχος αυτού του τομέα περιεχομένου είναι η δημιουργία ικανοτήτων για τη *διαχείριση της οικονομικής κατάστασης* ενός ατόμου ή ενός νοικοκυριού βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Σε αυτόν δεν περιλαμβάνεται μόνο η διαχείριση των εσόδων και των δαπανών σε καθημερινή βάση, αλλά και ο προγραμματισμός για το μέλλον· καλύπτονται ικανότητες που σχετίζονται με την αποταμίευση και τις επενδύσεις, καθώς και με τις πιστώσεις και τη διαχείριση χρέους.

Η διαχείριση των εσόδων και των δαπανών βασίζεται στην κατάρτιση του προϋπολογισμού και στην ακριβή διαχείριση των εισοδημάτων και των εξόδων. Οι ικανότητες στον τομέα της κατάρτισης του προϋπολογισμού, της διαχείρισης των εσόδων και των δαπανών επικεντρώνονται ιδιαίτερα στη σημασία του προγραμματισμού και της διατήρησης του ελέγχου των εισροών και εκροών χρημάτων. Επισημαίνουν επίσης τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να βοηθήσει η χρήση εργαλείων κατάρτισης του προϋπολογισμού.

Η αποταμίευση ή οι επενδύσεις αποτελούν επίσης σημαντικές πτυχές του προγραμματισμού και της διαχείρισης των οικονομικών. Ο τομέας περιεχομένου περιλαμβάνει ικανότητες που τονίζουν τη σημασία της αποταμίευσης χρημάτων, τον τρόπο υλοποίησής της και τα είδη των προϊόντων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σκοπό αυτό. Επιπλέον, καλύπτονται επίσης τα βασικά στοιχεία των επενδύσεων, της διαφοροποίησης και των βιώσιμων επενδύσεων.

Για την επίτευξη οικονομικής ευημερίας, το άτομο θα πρέπει να στρέφει την προσοχή του πέρα από τις βραχυπρόθεσμες εκτιμήσεις και να λαμβάνει υπόψη τις μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές ανάγκες. Ως εκ τούτου, ο τομέας περιεχομένου περιλαμβάνει επίσης ικανότητες που σχετίζονται με τη *συνταξιοδότηση, τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και τη δημιουργία περιουσιακών στοιχείων*.

Τέλος, τα τελευταία τμήματα του εν λόγω τομέα περιεχομένου επικεντρώνονται στις πιστώσεις και τη διαχείριση του χρέους. Οι ικανότητες σε αυτά τα τμήματα έχουν ως στόχο να ευαισθητοποιήσουν τα άτομα σχετικά με τις θετικές και αρνητικές πτυχές των πιστώσεων, τότε είναι σκόπιμο να υποβάλουν αίτηση χορήγησης πίστωσης, πώς να αποφεύγουν οικονομικές δυσχέρειες που σχετίζονται με τις οφειλές και πώς να αντιμετωπίζουν καταστάσεις υπερχρέωσης.

2.1.3. Τομέας περιεχομένου 3: Κίνδυνοι και ανταμοιβές

Ο παρών τομέας περιεχομένου καλύπτει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές που αφορούν τον εντοπισμό των κινδύνων· τα δίχτυα χρηματοοικονομικής ασφάλειας· την ασφάλιση· και την εξισορρόπηση κινδύνων και ανταμοιβών.

Στόχος αυτού του τομέα περιεχομένου είναι να καλύψει τις ικανότητες που σχετίζονται με την αξιολόγηση των κινδύνων, την κατανόηση του τρόπου μετριασμού τους με ασφάλιση και δίκτυα χρηματοοικονομικής ασφάλειας, καθώς και με την κατανόηση των αντισταθμίσεων της ανάληψης κινδύνων.

Ο ορθός εντοπισμός των κινδύνων είναι σημαντικός για την οικονομική ευημερία του ατόμου, δεδομένου ότι η επίγνωση των κινδύνων έχει θεμελιώδη σημασία κατά τη λήψη οικονομικών και άλλου είδους αποφάσεων. Οι ικανότητες του πρώτου τμήματος καλύπτουν τα βασικά στοιχεία και τις πηγές κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των εγγενών κινδύνων των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και των κινδύνων που μπορούν να αντισταθμιστούν και να ασφαλιστούν.

Ανάλογα με τις προτιμήσεις των ανθρώπων και τις περιστάσεις, μπορεί επίσης να είναι σημαντικό να μετριαστούν οι κίνδυνοι. Ως εκ τούτου, το τμήμα καλύπτει τις ικανότητες που σχετίζονται με τα δίκτυα χρηματοοικονομικής ασφάλειας και την ασφάλιση. Οι ικανότητες αυτές μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του κινδύνου και των απροσδόκητων αρνητικών κλυδωνισμών που μπορεί να επηρεάσουν την οικονομική ευημερία.

Ο κίνδυνος αποτελεί επίσης θεμελιώδη έννοια των επενδύσεων, καθώς η υψηλότερη αναμενόμενη ή απαιτούμενη απόδοση συνεπάγεται συνήθως υψηλότερο κίνδυνο. Ως εκ τούτου, το τμήμα καλύπτει επίσης τις ικανότητες που σχετίζονται με τις επενδύσεις.

2.1.4. Τομέας περιεχομένου 4: Χρηματοπιστωτικό περιβάλλον

Ο παρών τομέας περιεχομένου καλύπτει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές που αφορούν το κανονιστικό πλαίσιο και την προστασία των καταναλωτών· τα δικαιώματα και τις ευθύνες των καταναλωτών· τη χρήση της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης, των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των χρηματοοικονομικών συμβουλών· χρηματοπιστωτικά προϊόντα και υπηρεσίες· τις απάτες και την εξαπάτηση· την κατανόηση της φορολογίας και των δημόσιων δαπανών· και τις εξωτερικές επιρροές στις οικονομικές αποφάσεις.

Ο παρών τομέας περιεχομένου καλύπτει τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του χρηματοπιστωτικού κλάδου. Η πρώτη δέσμη ικανοτήτων αφορά την προστασία των καταναλωτών και τα δικαιώματα και τις ευθύνες των καταναλωτών. Οι κανόνες για την προστασία των καταναλωτών βοηθούν τους καταναλωτές να διατηρούν την οικονομική τους ευημερία. Τα άτομα θα πρέπει να έχουν επίγνωση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν όταν αγοράζουν προϊόντα ή υπηρεσίες.

Είναι σημαντικό οι ενήλικες να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες, εκπαίδευση και συμβουλές όσον αφορά τα χρηματοοικονομικά ζητήματα. Οι ικανότητες του τμήματος αυτού καλύπτουν ικανότητες που σχετίζονται με τη δυνατότητα εξεύρεσης τέτοιων πληροφοριών από επαληθευμένες πηγές, τον ρόλο της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης, καθώς και τον χρόνο και τον τόπο αναζήτησης χρηματοοικονομικών συμβουλών.

Το χρηματοπιστωτικό περιβάλλον επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τα διαθέσιμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και υπηρεσίες. Μια ομάδα ικανοτήτων επικεντρώνεται στα γενικά χαρακτηριστικά των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών. Το τμήμα εξετάζει τις πληροφορίες που θα πρέπει να δημοσιοποιούνται και περιλαμβάνει ικανότητες που σχετίζονται με την καταλληλότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Οι απάτες και η εξαπάτηση γίνονται ολοένα και πιο διαδεδομένες σε ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό περιβάλλον και μπορούν να έχουν σημαντικές οικονομικές συνέπειες. Προκειμένου να διατηρηθεί η οικονομική ευημερία, οι ενήλικες θα πρέπει να γνωρίζουν την ύπαρξη απάτης και εξαπάτησης. Το τμήμα περιλαμβάνει ικανότητες που σχετίζονται με την ευαισθητοποίηση και την ικανότητα των ατόμων να αντιδρούν σε δόλιες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας αναφοράς περιπτώσεων απάτης και εξαπάτησης στην αρμόδια αρχή.

Οι φόροι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος που πρέπει να αντιμετωπίζουν τα άτομα κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Οι ικανότητες στο παρόν τμήμα αφορούν την ανάγκη των ατόμων να γνωρίζουν τη σημασία των φόρων, την ικανότητά τους να υποβάλλουν φορολογικά έντυπα και την επίγνωση των συνεπειών σε περίπτωση που δεν το πράξουν. Το τμήμα καλύπτει επίσης τις ικανότητες που σχετίζονται με τις δημόσιες δαπάνες, ώστε τα άτομα να γνωρίζουν πού χρησιμοποιούνται οι φόροι.

Η τελευταία δέσμη ικανοτήτων επικεντρώνεται στις εξωτερικές επιρροές. Τα άτομα πρέπει να γνωρίζουν ότι η λήψη οικονομικών αποφάσεών τους μπορεί να επηρεαστεί από εξωγενείς παράγοντες και ότι οι οικονομικές αποφάσεις τους μπορεί να έχουν αντίκτυπο στην κοινωνία γενικότερα. Οι ικανότητες στο παρόν τμήμα επικεντρώνονται στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τους παράγοντες αυτούς και τη σημασία της ανάπτυξης στρατηγικών για τον μετριασμό τους, όπου είναι δυνατόν.

2.2. Οριζόντιες διαστάσεις του πλαισίου

2.2.1. Ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες

Το αρχικό πλαίσιο βασικών ικανοτήτων G20/ΟΟΣΑ-INFE σχετικά με τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των ενηλίκων δημοσιεύθηκε το 2016. Έκτοτε, η ψηφιοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα και της επικοινωνίας αυξήθηκε ραγδαία, ενώ επιταχύνθηκε ακόμη περισσότερο με την πανδημία COVID-19. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, προσφέρονται πλέον όλο και περισσότερο με ψηφιακά μέσα, απειλώντας να αποκλείσουν άτομα που δεν διαθέτουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές να τα χρησιμοποιήσουν με ασφάλεια.

Το νέο πλαίσιο ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE ενσωματώνει καλύτερα τις ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις. Οι ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες αναφέρονται σε ικανότητες που σχετίζονται με ψηφιακές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, ψηφιακά εργαλεία σχετικά με τα προσωπικά οικονομικά, ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία ή οποιαδήποτε άλλη ικανότητα που αφορά ψηφιακά μέσα και έχει σημασία για τα προσωπικά οικονομικά. Οι ψηφιακές ικανότητες είναι οριζόντιες και συναφείς σε ολόκληρο το πλαίσιο. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω ικανότητες ενσωματώνονται οριζόντια σε όλους τους τομείς και στα τμήματα περιεχομένου αντί να ομαδοποιούνται σε ειδικό τμήμα για τις ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες. Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στη διαμόρφωση των ικανοτήτων με ευέλικτο τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές μελλοντικές εξελίξεις.

Παραδείγματα ψηφιακών χρηματοοικονομικών ικανοτήτων που έχουν προστεθεί περιλαμβάνουν ικανότητες σχετικά με τα ψηφιακά νομίσματα, τα ψηφιακά εργαλεία και τις μεθόδους πληρωμής, τα κρυπτοστοιχεία, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και την

προστασία τους, τα ψηφιακά χρηματοπιστωτικά προϊόντα και υπηρεσίες, τις ρομποτικές συμβουλές, τις διαδικτυακές απάτες και την εξαπάτηση, καθώς και τους κινδύνους στον κυβερνοχώρο.

Για να διευκολυνθεί ο εντοπισμός τους, οι ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες επισημαίνονται με μπλε χρώμα στην εκτυπώσιμη έκδοση του πλαισίου¹⁰.

2.2.2. *Ικανότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών*

Οι ανησυχίες όσον αφορά τη βιωσιμότητα αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία για τα προσωπικά οικονομικά και επί του παρόντος παρατηρείται έντονη αύξηση των βιώσιμων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών. Στην ΕΕ, οι ρυθμίσεις σχετικά με τα βιώσιμα χρηματοοικονομικά, και ιδίως όσον αφορά τις γνωστοποιήσεις αειφορίας, αναπτύσσονται με ταχύ ρυθμό. Έτσι προσφέρονται περισσότερες ευκαιρίες στα άτομα να εναρμονίσουν τις οικονομικές αποφάσεις τους με τις προτιμήσεις τους όσον αφορά τη βιωσιμότητα, γεγονός που μπορεί επίσης να έχει ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις. Ωστόσο, ενδέχεται επίσης να αυξηθεί έτσι η πολυπλοκότητα του χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος εντός του οποίου πρέπει να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους. Οι ενήλικες θα πρέπει να αναπτύξουν τις γνώσεις, τις στάσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη λήψη ορθών οικονομικών αποφάσεων που λαμβάνουν υπόψη τις προτιμήσεις τους όσον αφορά τη βιωσιμότητα (περιβαλλοντικές, κοινωνικές και σχετικές με τη διακυβέρνηση).

Οι ικανότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών καλύφθηκαν σε κάποιον βαθμό στο πλαίσιο των βασικών ικανοτήτων G20/ΟΟΣΑ-INFE του 2016 σχετικά με τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των ενηλίκων. Πλέον έχουν ενσωματωθεί καλύτερα στο νέο πλαίσιο ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE. Οι ικανότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών διατυπώνονται κατά τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται επίσης στις αναμενόμενες εξελίξεις. Αυτό είναι ιδιαίτερα δύσκολο λόγω του υψηλού ρυθμού των εξελίξεων στον τομέα των βιώσιμων χρηματοοικονομικών και της τεχνικής φύσης ορισμένων ικανοτήτων.

Όπως και οι ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες, οι ικανότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών ενσωματώνονται οριζόντια σε ολόκληρο το πλαίσιο, καθώς τα βιώσιμα χρηματοοικονομικά αφορούν διάφορες πτυχές των προσωπικών οικονομικών, μεταξύ άλλων, πτυχές πέραν των επενδύσεων.

Ορισμένες από τις πλέον συναφείς ικανότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών που έχουν προστεθεί αφορούν τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο των αγορών, τα χαρακτηριστικά βιωσιμότητας των επενδυτικών προϊόντων, τις βιώσιμες επενδύσεις, την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας, τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα και τα σήματα βιωσιμότητας.

Για να διευκολυνθεί ο εντοπισμός των ικανοτήτων βιώσιμων χρηματοοικονομικών στο πλαίσιο, επισημαίνονται με πράσινο χρώμα στην εκτυπώσιμη έκδοση του πλαισίου.

¹⁰ Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να μην γίνεται ειδική αναφορά στην ψηφιακή ή επιγραμμική ικανότητα, αλλά, δεδομένου ότι υπάρχει σχετική ψηφιακή διάσταση στην ικανότητα που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τους χρήστες, έχει επισημανθεί με μπλε χρώμα.

2.2.3. Οικονομική ανθεκτικότητα

Η πανδημία COVID-19 αύξησε περαιτέρω την ανάγκη βελτίωσης της οικονομικής ανθεκτικότητας των νοικοκυριών και αντιμετώπισης της οικονομικής αστάθειας. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το ένα τρίτο των νοικοκυριών της ΕΕ δεν ήταν σε θέση να αντιμετωπίσει απροσδόκητες δαπάνες υπό κανονικές συνθήκες, πόσο μάλλον κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Η διεθνής έρευνα του ΟΟΣΑ/INFE για τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των ενηλίκων το 2020¹¹ κατέδειξε ότι, ήδη πριν από την πανδημία, περίπου ένας στους τρεις ενήλικες στις συμμετέχουσες χώρες του ΟΟΣΑ ανησυχούσε για την πληρωμή των συνήθων δαπανών διαβίωσης. Οι χρηματοοικονομικές γνώσεις μπορούν να βοηθήσουν τα άτομα να αναπτύξουν τη χρηματοοικονομική τους ανθεκτικότητα. Ωστόσο, τα επίπεδα χρηματοοικονομικών γνώσεων εξακολουθούν να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των ομάδων του πληθυσμού, με τις ομάδες που διαθέτουν λιγότερες χρηματοοικονομικές γνώσεις να είναι δυνητικά περισσότερο ευάλωτες και λιγότερο ανθεκτικές από οικονομική άποψη.

Για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου, ως οικονομική ανθεκτικότητα ορίζεται η ικανότητα ατόμων ή νοικοκυριών να αντιστέκονται, να αντιμετωπίζουν και να ανακάμπτουν από αρνητικούς κλυδωνισμούς με οικονομικές συνέπειες¹². Οι εν λόγω κλυδωνισμοί ενδέχεται να είναι μακροοικονομικοί (γενικοί) και μικροοικονομικοί (με βάση το άτομο). Σημαντικές παράμετροι εν προκειμένω είναι η πρόληψη (προληπτική δράση) και η ταχεία ανάκαμψη (ικανότητα αντοχής) από σοβαρές αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις που προκαλούν οι κλυδωνισμοί. Ως εκ τούτου, η οικονομική ανθεκτικότητα καλύπτει ευρύ φάσμα ικανοτήτων.

Το πλαίσιο χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE για ενήλικες προσδιορίζει τις πλέον συναφείς ικανότητες για την οικονομική ανθεκτικότητα. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τις εθνικές κυβερνήσεις και τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη να χρησιμοποιήσουν το πλαίσιο για την ανάπτυξη πολιτικών και μέτρων που αποσκοπούν ειδικά στη διαμόρφωση οικονομικής ανθεκτικότητας, ειδικότερα όσον αφορά τις οικονομικά ευάλωτες ομάδες. Οι ικανότητες που σχετίζονται με την οικονομική ανθεκτικότητα δεν επισημαίνονται στην εκτυπώσιμη έκδοση του πλαισίου, αλλά επισημαίνονται στην έκδοση Excel.

2.2.4. Απαραίτητες ικανότητες

Παρότι το πλαίσιο καλύπτει ευρύ φάσμα ικανοτήτων που είναι σημαντικές για τα άτομα, δεν θεωρούνται υποχρεωτικά όλες απαραίτητες. Επιπλέον, η διεθνής έρευνα του ΟΟΣΑ/INFE για τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των ενηλίκων το 2020¹³ και οι προηγούμενες έρευνες ΟΟΣΑ/INFE για τις χρηματοοικονομικές γνώσεις των ενηλίκων τόνισαν τη μεγάλη ανομοιογένεια των επιπέδων χρηματοοικονομικών γνώσεων όχι μόνο μεταξύ των χωρών, αλλά ιδίως στο εσωτερικό τους.

¹¹ <https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>

¹² Ο ορισμός αυτός συνάδει με τον ορισμό που χρησιμοποιείται στην έκθεση G20/ΟΟΣΑ-INFE για τη στήριξη της οικονομικής ανθεκτικότητας και του μετασχηματισμού μέσω των ψηφιακών χρηματοοικονομικών γνώσεων <https://www.oecd.org/finance/financial-education/supporting-financial-resilience-and-transformation-through-digital-financial-literacy.htm>.

¹³ <https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>

Για να διευκολυνθεί η πλοήγηση και η χρήση του πλαισίου για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους επαγγελματίες, το πλαίσιο προσδιορίζει τις ικανότητες που είναι ιδιαίτερα σημαντικές για: **i) την καθημερινή ζωή και/ή την τρέχουσα ή μελλοντική οικονομική ευημερία και ii) την πλειονότητα του ενήλικου πληθυσμού.** Για παράδειγμα, οι περισσότερες ικανότητες στον τομέα περιεχομένου «χρήμα και συναλλαγές», «προγραμματισμός και διαχείριση των οικονομικών» ή «χρηματοπιστωτικό περιβάλλον», καθώς και ορισμένες ικανότητες στον τομέα περιεχομένου «κίνδυνοι και ανταμοιβές» (π.χ. ασφάλιση και δίκτυα ασφάλειας) είναι σημαντικές για την καθημερινή ζωή των περισσότερων ενηλίκων [δηλαδή αφορούν τα σημεία i) και ii)]. Αντιθέτως, οι ικανότητες που αφορούν το συνάλλαγμα είναι σημαντικές μόνο για ορισμένους ενήλικες [δηλαδή αφορούν μόνο το σημείο i)].

Η εν λόγω κατηγοριοποίηση των ικανοτήτων απεικονίζει τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες μπορούν να επιλέγουν ορισμένες ικανότητες για να διακρίνουν τις «απαραίτητες» ικανότητες από τις πιο «προηγμένες» ή τις «εξειδικευμένες» ικανότητες. Η κατηγοριοποίηση αυτή δεν επισημαίνεται στην εκτυπώσιμη έκδοση του πλαισίου, παρά μόνο στην έκδοση Excel.

2.3. Εργαλείο εφαρμογής φίλτρων στις ικανότητες ανάλογα με τις ανάγκες του χρήστη

Η εκτυπώσιμη έκδοση του πλαισίου συμπληρώνεται από μια έκδοση Excel, η οποία διευκολύνει την πλοήγηση των χρηστών και την εφαρμογή φίλτρων στις ικανότητες ανάλογα με τις ανάγκες τους.

Για τις αντίστοιχες ικανότητες εφαρμόζονται πέντε ετικέτες. Οι ετικέτες αυτές είναι 1) ψηφιακές χρηματοοικονομικές ικανότητες· 2) ικανότητες βιώσιμων χρηματοοικονομικών· 3) ικανότητα που αφορά την οικονομική ανθεκτικότητα· 4) ικανότητα σχετική με την καθημερινή ζωή και/ή την τρέχουσα ή μελλοντική οικονομική ευημερία και 5) ικανότητα που αφορά την πλειονότητα του ενήλικου πληθυσμού. Επιπλέον, σε κάθε ικανότητα περιλαμβάνονται μεταδεδομένα (αριθμός ταυτότητας που αντιστοιχεί στην έκδοση Word του πλαισίου, τομέας περιεχομένου, θεματική ενότητα, θεματική υποενότητα και αν πρόκειται για ευαισθητοποίηση/γνώση/κατανόηση, δεξιότητα/συμπεριφορά ή αυτοπεποίθηση/κίνητρα/στάση).

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι επαγγελματίες μπορούν να εφαρμόζουν τις ετικέτες ανάλογα με τις ανάγκες τους και να φιλτράρουν τις ικανότητες που τους είναι πιο χρήσιμες. Μπορούν, για παράδειγμα, να επιλέξουν μόνο ικανότητες από μια συγκεκριμένη θεματική υποενότητα (για παράδειγμα «βασικά στοιχεία κινδύνου») ή με συγκεκριμένη ετικέτα (για παράδειγμα, ικανότητες με διάσταση βιώσιμων χρηματοοικονομικών ή ικανότητες που αφορούν τη χρηματοοικονομική ανθεκτικότητα). Οι ετικέτες είναι σωρευτικές, επομένως είναι δυνατόν να απομονώνονται όλες οι ικανότητες που αφορούν την πλειονότητα του πληθυσμού, οι οποίες σχετίζονται με την καθημερινή ζωή και/ή την τρέχουσα ή τη μελλοντική οικονομική ευημερία, και όσες έχουν μια διάσταση βιώσιμων χρηματοοικονομικών, εάν κάποιος θέλει να δημιουργήσει διδακτικό υλικό σχετικά με τις βασικές πτυχές των βιώσιμων χρηματοοικονομικών.

Στο μέλλον, μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο προσθήκης συμπληρωματικών ετικετών, ενώ οι χρήστες καλούνται να εφαρμόσουν συμπληρωματικές ετικέτες για την προσαρμογή του πλαισίου στις ανάγκες τους. Για παράδειγμα, υπάρχει η δυνατότητα επισήμανσης των

ικανοτήτων για τον εντοπισμό συγκεκριμένων περιπτώσεων χρήσης, όπως σημαντικές οικονομικές αποφάσεις στη ζωή.

3. ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

3.1. Διευκόλυνση της υιοθέτησης του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων για ενήλικες

Η οριστικοποίηση του πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων ΕΕ/ΟΟΣΑ-INFE για ενήλικες είναι μόνο η αρχή. Το επόμενο βήμα θα αφορά τη διάδοση και τη διευκόλυνση της υιοθέτησης του πλαισίου μεταξύ των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων μέσω **στοχευμένης ανταλλαγής απόψεων το 2022**. Στόχος θα είναι να υποστηριχθεί η χρήση του πλαισίου σε συγκεκριμένες πολιτικές, εργαλεία και εκπαιδευτικό υλικό και να παρασχεθεί μια πλατφόρμα για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και διδαγμάτων που αντλήθηκαν κατά την υιοθέτηση του πλαισίου.

3.2. Ανάπτυξη ενός πλαισίου χρηματοοικονομικών ικανοτήτων για παιδιά και νέους (κάτω των 18 ετών)

Το 2022, οι υπηρεσίες της Επιτροπής και ο ΟΟΣΑ, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα δρομολογήσουν τις εργασίες για το πλαίσιο χρηματοοικονομικών ικανοτήτων για παιδιά και νέους (άτομα κάτω των 18 ετών). Το πλαίσιο αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 2023.

4. ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Οι ορισμοί αυτοί περιλαμβάνονται στις υφιστάμενες νομικές πράξεις της ΕΕ, βασίζονται στους σχετικούς ορισμούς ή τις διατάξεις των υφιστάμενων νομικών πράξεων της ΕΕ ή βασίζονται σε διεθνώς αναγνωρισμένα μέσα πολιτικής και δημοσιεύσεις του ΟΟΣΑ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ορισμοί αυτοί παρουσιάζονται με σύντομη ή απλουστευμένη μορφή. Στις περιπτώσεις συντόμευσης, απλούστευσης ή θέσπισης των ορισμών αποκλειστικά για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου, οι ορισμοί αυτοί δεν συνιστούν καθιερωμένο νομικό ορισμό.

Οι όροι και οι εκφράσεις που ορίζονται στο παρόν γλωσσάριο επισημαίνονται με πλάγιους χαρακτήρες στο κείμενο του πλαισίου.

- **Κρυπτοστοιχείο:** ψηφιακή αναπαράσταση αξίας ή δικαιωμάτων που μπορούν να μεταβιβαστούν και να αποθηκευτούν ηλεκτρονικά, με χρήση τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού ή παρόμοιας τεχνολογίας [2020/0265(COD), Πρόταση κανονισμού για τις αγορές κρυπτοστοιχείων]
- **Ηλεκτρονική υπογραφή:** δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με άλλα δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή και τα οποία χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για να υπογράψει [Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά]

- **Χρηματοοικονομικές γνώσεις:** συνδυασμός ευαισθητοποίησης, γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών σε χρηματοοικονομικά ζητήματα που είναι απαραίτητος για τη λήψη εμπεριστατωμένων χρηματοοικονομικών αποφάσεων και, τελικά, για την επίτευξη ατομικής οικονομικής ευημερίας (*Σύσταση του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ για τον χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό, 29 Οκτωβρίου 2020*¹⁴)
- **Χρηματοοικονομική εκπαίδευση:** η διαδικασία με την οποία οι καταναλωτές χρηματοπιστωτικών προϊόντων / επενδυτές βελτιώνουν την κατανόησή τους όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, έννοιες και κινδύνους και, μέσω της ενημέρωσης, της καθοδήγησης και/ή της παροχής αντικειμενικών συμβουλών, αναπτύσσουν τις δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση ώστε να ευαισθητοποιούνται καλύτερα ως προς τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και τις ευκαιρίες, να κάνουν συνειδητές επιλογές, να γνωρίζουν πού πρέπει να απευθυνθούν για βοήθεια και να προβαίνουν σε άλλες αποτελεσματικές ενέργειες για τη βελτίωση της οικονομικής ευημερίας τους (*Αρχές υψηλού επιπέδου ΟΟΣΑ/INFE σχετικά με τις εθνικές στρατηγικές για τη χρηματοοικονομική εκπαίδευση, που εγκρίθηκαν από τους ηγέτες της G20 το 2012*)
- **Οικονομική ανθεκτικότητα:** η ικανότητα ατόμων ή νοικοκυριών να αντιστέκονται, να αντιμετωπίζουν και να ανακάμπτουν από αρνητικούς κλυδωνισμούς με οικονομικές συνέπειες (*έκθεση G20/ΟΟΣΑ-INFE για τη στήριξη της οικονομικής ανθεκτικότητας και του μετασχηματισμού μέσω των ψηφιακών χρηματοοικονομικών γνώσεων*)
- **Αμερόληπτος:** Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου, ο όρος «αμερόληπτος» νοείται ως ανεπηρέαστος και απαλλαγμένος από κάθε σύγκρουση συμφερόντων. Επισημαίνεται ότι δεν πρόκειται για νομικό ορισμό της ΕΕ.
- **Ανεξάρτητες επενδυτικές συμβουλές** (ή ανεξάρτητες χρηματοοικονομικές συμβουλές για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου): συμβουλές που παρέχει μια επιχείρηση επενδύσεων σε πελάτη σε ανεξάρτητη βάση και εφόσον η εν λόγω επιχείρηση επενδύσεων συμμορφώνεται με ορισμένες απαιτήσεις, ιδίως όσον αφορά το επαρκώς ευρύ φάσμα διαθέσιμων χρηματοπιστωτικών μέσων, καθώς και με περιορισμούς στις αμοιβές, τις προμήθειες ή άλλα χρηματικά ή μη χρηματικά οφέλη που καταβάλλονται ή παρέχονται από τρίτο σε σχέση με την παροχή της υπηρεσίας προς τον πελάτη (με βάση τις διατάξεις της *οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων*)
- **Λογαριασμός πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά:** λογαριασμός πληρωμών που επιτρέπει στους καταναλωτές να διενεργούν ορισμένες συναλλαγές, όπως τουλάχιστον η κατάθεση χρηματικών ποσών, η ανάληψη μετρητών και η εκτέλεση και λήψη πράξεων πληρωμών από και προς τρίτους, συμπεριλαμβανομένης της εκτέλεσης μεταφορών πιστώσεων (με βάση τις διατάξεις της *οδηγίας 2014/92/ΕΕ για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά*)

¹⁴ Ο ορισμός αυτός συνάδει με τον ορισμό της «ικανότητας» στη σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ· σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2018, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.ELL.

- **Βιώσιμες επενδύσεις:** επένδυση σε οικονομική δραστηριότητα που συμβάλλει στην επίτευξη περιβαλλοντικού στόχου ή επένδυση σε οικονομική δραστηριότητα που συμβάλλει στην επίτευξη κοινωνικού στόχου ή επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο ή σε οικονομικά ή κοινωνικά μειονεκτούσες κοινότητες, εφόσον δεν βλάπτουν σημαντικά κανέναν από αυτούς τους στόχους ενώ οι εταιρείες-αποδέκτες των επενδύσεων ακολουθούν ορθές πρακτικές διακυβέρνησης [με βάση τον ορισμό του *κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών*]
- **Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:** κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου [*κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών*]
- **Προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας:** η πρακτική της απόκτησης αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με την εμπορία χρηματοπιστωτικών προϊόντων ως φιλικών προς το περιβάλλον, ενώ στην πραγματικότητα δεν πληρούνται βασικά περιβαλλοντικά πρότυπα [με βάση τις διατάξεις του *κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων*]